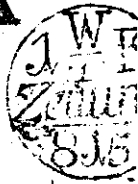

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBÓL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Junius 23-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Itt következik most a' Minister Lord *Castlereagh* beszédjének summázata is, melyet Május 25-dikén a' Parlamentom alsó házában elmondott; — Legelőbb arról tett jelentést, a' Minister úr, hogy már a' Mártzius 25-dikén készült Bétsi Kötésnek az Austriai Cs. Udvar által való ratifikálása is megékezett Londonba, / ő azt az Austriai Cs. Követtől éppen azon reggel által tserélte légyen, a' melly e' szerént már most minden nagy Hatalmasságok által megerősítette lévén úgy tartathatik, mint teljes erejű Kötés. — Azután arról tett jelentést, hogy ugyan ezen alkalmossággal egy előadást vett légyen az Austriai Követtől, melynek a' Hertzeg *Mettich* neve van aláírva, és ez a' foglalja: —

„Az alólirt, ő Felségének az Austriai Császárnak Státus és Conferencialis 's külső dolgokra ügyelő Ministere, a' maga Fejedelmének, a' Lord *Castlereaght* a' Régens Princz részéről a' Mártzius 25-dikén készült Kötés' 8-dik tikkelyére közölt jelentését eleibe terjesztette, és parantsolatot kapott, hogy nyilatkoztassa-ki, hogy az a' magyarázat, melyet a' Britannus Országlószerék ennek a' tikkelynek adott, egészen megégygyez azon princípiumokkal, melyekhez ő Cs. Felsége a' maga

politikáját a' jelen való hadakozásban alkalmaztatni, magában feltette. Császár ő Felsége, ámbár megváltozhatatlanul eltökélte is azt magában, hogy ezen Alkuhoz képpest Szövetségesével egygyetértve minden iparkodásait a' *Napolcon Bonaparte* hatalma ellen intézze, tsakugyan nem kevesebbé meggyőződve van a' felől, hogy az ő alattvalói eránt való kötelességei, sőt a' Szövetségnek principiumai is, meg nem engedik ő Felségének azt, hogy hadakozásra lépják azert, hogy a' Frantziáknak valamely különös Országlás' formát eleibe írjon. Bár melly nagyon ohajtsa is Császár ő Felsége, ő legkeresztényebb Felségét (18-dik *Lajost*) Frantzia országnak thronusán szemlélni, és bár melly nagy buzgósággal iparkodjék 's ő Cs. Felsége a' maga Szövetségesével egyetemben ezen kívánatos czélnak elérhetésén munkálkodni, tsakugyan úgy itél ő Felsége, hogy ezen jelenvaló nyilatkoztatása által ő Felségének megégygyezni szükséges légyen azon magyarázatban, melyet az Anglus Országlószerék ezen tikkelyhez, a' Kötésnek kiteszereltetésekor adott, 's ehze képpest az alólirtnak hatalom adatott arra, hogy ezt a' magyarázatot elfogadja.“

Ezeknek jelentése után így folytatta szavait Minister Lord *Castlereagh*; —

„Az az ellenvetés tehát, hogy az Austriai Udvarnak politikája még nem eléggé

esmeretes, már most elenyészett. A' mi a Bétben készült egyéb Kötéseket illeti, kívánom, hogy ezek a' fennforgó kérdéssel (hogy t. i. kell-e hadakozni?), ne zavartassanak össze. Most csak két kérdés fordulhat elő: Az első ez: hogy már most midőn a' hadakozás' állapotja elkövetkezett, alkudozást kell-e kezdeni Angliának a' Fr. országi mostani Országlóval, 's el kell-e néki hagyni a' maga Szövetségeseit? Mi, ha bátorságot kívánunk, nem kell elfelejtkeznünk az ő természeti tulajdonságairól. Most a' Frantzia armádának egész ereje az ő kezében van, melly armádának az a' kívánsága, hogy ismét ditsősségre és ragadozásra vezéreltessék. Ezen országlónak egész élete a' hűségtelességnek, és tettelesnek ösztökötözött lántza, 's ha az ő talentomai olyan tulajdonságuak, hogy az a' tölle kormányoztatott nemzetnek erőt adhat, így annál nagyobb okunk van arra, hogy célzásainak határt vessünk. Ha az ő országlására vissza tekintünk, látni fogjuk, hogy az ő országfoglalásai éppen azon időkben voltak legnagyobbak és legkegyetlenebbek, mellyekben azt erőssítette, hogy néki az egész világgal békessége van: *Hollandia*, a' *Liguriai Respublika*, *Helvétzia*, a' *Hansatica városok*, *Spanyol ország*, és *Portugallia*, békesség idején foglaltattak-el. Hát azután, hogy tulajdon határai közzé vissza szorítottatott vala, valyon kész vala e' alkudozásokra bortsátkozni oly célzással, hogy Európának békességet adjon? Nem. Csak az ötet körülvéő nehézségek közzül akarta kivonni magát, és minden tsalárd-ságra kész volt, tsakhogy kipihenhesse magát. Én egy levelet akarok közleni ezen házzal, melly az ő tetteleségit és hamisságát igen világosan kimutatja. Ezt a' levelet ő maga éppen abban a' szempillantatban írta, mikor Marschal *Blücher* és *Hertzeg Schwartzenberg* között össze volt szorítottatva. Láttam a' veszedelmet, és parantsolta Ministerének, hogy tsináljon Kötést *Chatillonban*, azért, hogy azt ismét megron-

tsa. Az ő kívánságára így irt a' *Bassanói* *Hertzeg* a' *Vicenzai Hertzeghez* *Mártius* 19-dikén 1814-ben: A' Császár kívánsága az, hogy az ur kerülje-el magát nyilván kinyilatkoztatni azon pontra nézve, a' melly *Antverpiának*, *Moguntziának*, és *Alessandriának* általadattatását illeti, ha szintén köteleztetne is az ur ezeknek általígérésekre; mivelhogy az a' célzása ő Felségének, hogy ha ratifikálni találná is ezen Aktát, magát a' katonai környülállásoknak állapotjához alkalmaztassa. Várokozék az ur az utolsó szempillantatig. Egy szóval ő Felségének az a' kívánsága, hogy olly állapotban maradjon, hogy a' kötés után is egész az utolsó szempillantatig az előfordulható környülállásokhoz alkalmaztathassa magát. Parantsolja ő Felsege, hogy az ur ezt a' levelet, mihelyest olvasta, azonnal égesse-el, 's a' többi." — Hogy ennek a' levélnek igazisága tagadtatni fog, az eránt mintsem semmi kétség. Az igazságtalanság' systemája az erőszaknak és ragadozásnak systemájával össze van varattatva: — „A' második kérdés az: Hogy számot tarthatunk-e a' hadakozásnak szerentsés kimenetellel való folytatásához? Minden Európai Hatalmasságok között a' legtokélettebb egygyetértés uralkodik, 's minnyájokat ez a' meggyőződés eleveníti, hogy a' békesség csak hadakozás és nem békesség által tartathatik-meg 's tétethetik bátorságossá."

Lord *Castlereagh* után az ellenkező részen valók közzül is beszéltettek némelyek. Lord *Cavendish* *György* azt mondotta, hogy ő úgy találja a' dolgot, hogy a' Szövetségesek a' magok előbbeni beszédjeket megváltoztatták légyen. Eleinten azt a' nyilatkoztatást tettek vala, hogy magokat nem elegyítik Frantzia országnak belső országlásába; most pedig nyilván való, hogy egyetlengy céljok az, hogy Bonapartét megbuktassák és a' Bourbonokat ismét a' Frantzia thronusra tegyék. Ennek bizonyisága a' Betsi Kötésnek 8-dik tizkelyében található. — Beszédjét azzal a' javaslással

végzette Lord *Cavendish*, hogy a' Régens Princzhez küldendő megköszönő irásban tegyenek olyan változtatást, melly azt fejtegette: hogy a' Parlamentum nem hagyhat helybe egy oly hadakozást, mellynek az a' célja, hogy Frantzia országban az Országláshol egy Személy kiszoríttassék; mivelhogy egy tsak ezen célzással folytatódó hadakozás arra kényszeríténé Angliát, hogy vagy ereje felett való módon folytassa azt, vagy pedig azon szégyennek kitegye magát, hogy azzal az emberrel alkuba bötstákozzék, kiről kinyilatkoztatta vala, hogy velle soha békességet nem köt." —

Ezen ellenvetésre fontosán megfelelt *Grattan* nevű tag: — „Igaz ugyan az, úgy mond, hogy a' háborúnak inségeit a' lehetőségig el kell kerülnünk: de egyéb rosszak is találtnak még, mellyeket előre ellátnunk 's azok ellen magunkat megoltalmoznunk szükséges; ilyen lenne a' bizontalan békesség, vagy pedig az a' környülállás, hogy a' hadakozást Szövetségek nélkül kellene folytatnunk. Mi tsak e' kettő között tehetünk választást, t. i: hogy most a' mi hatalmas Szövetségeseinkel egygyütt folytassuk-e' Frantzia országnak uralkodója ellen a' hadakozást inkább, vagy pedig későbbre, mikor a' hadakozó erők eloszlottak, tsak magunk szálljunk velle szembe? A' mi a' bekességnek bizontalan voltát illeti, az erről való meggyőződésnek kedviért tsak azt kell megtekintnünk, hogy mitsoda részből áll most a' Frantzia országlás. E' nem egyéb egy *Stratocrátiánál*, egy olyan katona csoportnál, a' melly tsatázni akar hogy hódoltasson és országot foglaljon, és hódoltatni 's országokat foglalni, hogy tsatázhassék. Az ő Constitúziójának fundamentoma a' hadakozás, 's hadakozásának célja Európának elfoglalása. Angliának minden győzedelmi ditsóssege 's eddig való nyereségei oda fogának lenni, ha ő a' szabadságnak közügyét most elhagyná, és ezen gyalazatos tselekedetét az eszközökben való fogyatko-

zással mentené. Angliának nem a' kiadandó summákra, hanem azon gazdagságokra kell tekinteni, a' mellyeket meg kell oltalmazni; meg kell gondolni, hogy a' valóságos hadakozás nem kerül annyiba, mint a' hadi lábon való békesség. Tsak a' pénzre, nem kell nekünk soha tekintnünk. Anglia nagy ditsóssegre tett szert, neki ennek megtartásán állandóul iparkodni kell, 's nem kell lezállani arról a' feleséges póltzrol, melyre ezen föld' Hatalmasságaival a' legnemesebb iparkodások által felhagott."

A' Ministerekkel ellenkező résznél előhordott minden ellenvetéseire hoszvas és fontos előadásokkal megfelelt Minister Lord *Castlereagh*, melly után voksolásra kerülvén a' dolog, 's azok, kik a' hadakozást jónak találták, sokkal többen lévén, mint azok kik azt ellenzeték, valamint a' felső ügy az alsó házban is meg erősítettett a' Ministereknek jóvallása, a' hadakozás.

A' Ministerek mellett 331 voksok, vélek ellenkezők pedig tsak 92-ten találtak.

A' következett napon, mint finantziái biztosság ügy tanátskozott az alsó ház a' hadakozásra kívántató költségek 's az idegen Hatalmasságoknak adandó hadi segedelmek eránt. — Lord *Castlereagh* így beszéllett: — „Minden pénzsummákat, mellyeket a' mostani hadakozásra nézve a' külső Országoknak adni akarunk, most egyszerűs mind a' parlamentum' eleibe terjeszteni kívánok. *Hollandiával* tett egygyezésünk szerént *Demerarit*, *Berbicét*, és *Esequébót*, megakarjuk magunknak tartani, pénzt adván neki azért, melyre nézve neki most ezen summából 1 millio font sterlinget (10 millió forintot) kell lefizetnünk. Ezen kívül kell neki adnunk most 2 millió font Sterlinget (20 millió forintot) azért, hogy ügy egygyeztünk a' Belgiumi Országlószékkal, hogy a' *Belgiumi* váraknak jó karban való tartatásokra kívántató költségekben,

valameddig ezek az *Óránai* ház' birtokában megmaradnak, ezzel egyenlő summát fogunk fizetni. Ennek felette azt is magunkra vállaltuk, hogy annak a' summának érdekét, melyet az *Orosz* udvar *Hollandiában* felvett, fizetni fogjuk. A' tulajdonképpen való hadi segedelem pedig, melyet a' Szövetséges Hatalmasságoknak fizetnünk kell, 5 millió font Sterlingekekből áll. Mi némű szolgálatot ajánlottak pedig az idegen Hatalmasságok ezen segedelemért, itt röviden elő beszélni kötelességemnek tartom. A' *Chaumonti* Kötésben arra ajánlotta vala a' Szövetséges Hatalmasságok között mindenik magát, hogy 150,000 embert állít-ki. De örömmel jelenthetem, hogy Szövetségeseink ennél sokkal nagyobb iparkodásoknak tételére készek, melyből által fogjuk látni, hogy az a' segedelem, melyet mi adni fogunk, koránt sem egészen, hanem csak egy részét fogja lefizetni ezen véghetetlen hadi készületeknek. *Austria* már *Olasz* országban 150,000, 's a' *Rénus* mellett is 150,000, és így mind egygyütt 300,000 embert állított-ki. A' *Barclai-de-Tolli* vezérlése alatt 225,000 *Oroszok* érkeztek-meg a' *Rénushoz*, a' mely seregnél önkéntvállalkozottak is sokan találtnak. *Gen. Wittgenstein* alatt is 150,000 *Oroszokból* álló tartalék sereg áll készen, melly azonnal útnak indulhat a' *Frantziák* ellen mihelyest kívántatni fog. *Prussia* is éppen illy kívéssé kötötte magát az ígért számhoz, hanem 6 sereget állított-ki a' síkra, a' mellyek mind egygyütt 236,000 emberekből állanak. A' mi a' kisebb Hatalmasságokat illeti, ezek között *Bavaria* 60,000, a' többek pedig mind egygyütt 150,000 embert küldenek, a' melly summába tartozik a' *Hannovera* és *Szakszonía* része is. Ide járulnak még azon 50,000 emberek, kiket *Hollandia*, s' azok az 50 ezerek, kiket *Nagy Britannia* ad. Ezek mind egygyütt 1,011,000 emberekből álló tsatázó erőt tesznek. *Nagy Britannia* a' Kötésben ígért seregnek több részért (100,000

emberekért) pénzt fizet a' Hatalmasságoknak, t. i. fejenként minden emberért 11 font és 2 Sch. Sterlinget (a' mi pénzünk szerént valami 122 forintot). Meg kellfontolnunk azt, hogy nekünk minden *Anglus* katonának tartása 70 vagy 80 font Sterlingbe (legalább 700 vagy 800 forintba) kerülne az *Európai* szárazon, és hogy ennek-előtte *Svédziának* égyegy emberért 40 fontot, (440 forintot) 's *Prussziának* is néhány esztendő előtt 30 fontot (330 forintot) fizettünk; melyből akárkinek az első tekintetre szemébe tűnhet, hogy ez a' plánum a' finantiára nézve nekünk sokkal hasznosabb, mintha a' réánk eső sereget állítanók-ki. Minthogy ez a' hadakozás a' Szövetségeseknek ily szörnyű nagy költséget okoz, tehát a' tsatázásoknak elvégződését ők is éppen nagyon fogják ohajtani, mint *Ánglia*. Ők ugyan elfogadják *Angliától* a' hadi segedelemet, de nem kívánják annak finantiáját mértékletlenül terhelni. Valósággal a' szívnek nagy felemelésére szolgáló dolog ilyen fegyveres erőt összsatsatolódva a' síkra kiállva szemlélni a' jó ügynek elősegítésére. *Frantzia* ország haza kapta ugyan nem régiben az idegen országokból a' maga hadi foglyait: de tsakugyan nagyobb nevedést kapott annál a' szövetségeseknek hadi ereje. A' *Párisi Kötés*' ereje szerént 56 várat adott-ki *Frantzia* ország, mellyekben addig *Frantzia* őrző seregek lévén, azokat számos ármádákkal kellett a' Szövetséges Hatalmasságoknak körülvéttve tartani, a' melly ármádáknak most a' tsatázó mezőkön vehetik hasznokat. *Európa* soha nem kezdett-el jobb kinézésekkel egy hadakozást, mint ezt. Az is bizonyos pedig, hogy *Frantzia* országnak is legalább fele része a' jó ügy mellé szít. " *Spanyol* ország is megígérte, hogy egygyütt fog munkálódni, 's a' t.

Az ellenkező részen lévők között némelyek külömbkülömb kérdéseket tettek a' *Minister* eleibe. *Thirney* azt kérdezte, hogy hát *Portugallia* és *Svédzia* részt fognak-

é venni a hadakozásból? A' Minister azt felelte, hogy erről még most bizonyosan nem szólhat. *Whitbread* azt tudakozta, hogy miért nem akarnak *Dánia* és *Svédzia* ezen hadakozásban munkások lenni? *Castlereagh* azt felelte, hogy a' Bétsi Nyilatkoztatást mind ketten aláírták, és segedelmeiket megígérték. — *Banker* nevű tag azt mondotta, hogy ő fél Angliának a' hadi segedelemmel való bőkezűségétől. A' Minister úr ugyan kétségnélkül igen kielégítőleg adja elő a' környülállásokat, 's valóság' az, hogy bajos által látni, miképpen állhasson ellene Prantzia ország ennek a' felesleg való nagy erőnek: de tsakugyan még is jobb lett volna (így folytatja szavait *Banker*) megpróbálni a' békességet; a' Szövetségeknek tartósságához nem lehet bizni. — Azután *Barring* és *Whitbread* még egyszer felszolláltak, 's előhozták mind azokat az okokat, mellyekkel ők a' Szövetségesek 's a' hadakozás ellen közönségesen élni szoktak: de tsakugyan véghez nem vihettek, hogy a' hadi segedelemfizetésnek jóvalloít a' voksolásban elnyomhassák, úgy mint a' kik 160-non, az ellenkezők pedig tsak 17-ten voltak.

Az Anglus Király Jun. 4-dikén életének 78-dik esztendejébe lépett. Születése' emlékezetének innepét most is fényes pompával tartotta a' Királyi familia.

Olasz Ország.

A' két Siciliák' Királya IV-dik *Ferdinandus* még ugyan nem ment volt bé Nápolyba, de *Porticibe* megérkezett. A' Nápolyi néphez ilyen proklamatiót bocsátott: —

„Negyedik Ferdinandus, isten' kegyelméből két Siciliák Királya, etc, etc.

„Ily sok esztendőig tartott elválás után tettzet az isteni Gondviselésnek a' mi szeretett alattvalóinknak az ő törvényes Uralkodójokat, és ő benne a' mi szívünknek azt a' mi néki legkedvesebb vala, vissza adni. A' mi két Siciliákhoz való Szent

júsaink, mellyek a' Congressusra özsze gyülekezett minden Hatalmasságoktól meg-esmertettek és megerössítették, a' mi Fel-séges Szövetségeseknek a' mieinkel özsze szetsatoltatott fegyvereik, az a' szeretét, mellyel a' népek a' mi viszszaterésünket esdekelve várták, hozzák azt a' szempillantatot, melyben mind azok a' rosszak elvégződnek, mellyek a' mi országunknak ezen szép és nagy részét érték. Hogy ezen isteni különös jó téteménynek megfelelőjünk 's lelkünknek ohajtásait bételyesítsük, életünknek minden szempillantatait 's minden iparkodásainkat népeiainknek boldogíttatására 's tsendességére fogjuk fordítani, valamint szintén ezek is a' társasági életben megkívántató virtusaik, égygyességek, mértékletességek, 's költsönös bizodalmak által, ugyan ezen czélt előségelleni iparkodni fognak. A' folyó Májusnak 1-ső napján *Palermóban* közönségesse' tétett proklamatióinkban kihirdettük vala a' mi atyai czélzásainkat és ígéréteinket. Minden mi most ugyan ezeket megerössíttük 's bővebben megvilágosíttjuk, megígérjük és közönségesen kinyilatkoztatjuk a' magunk nevében és maradékaink nevekben, hogy azon törvényeknek, a' mellyeken Országlásunk Systemájának fekünni kell, a' következő kezességeket helyeztetjük fundamentomúl, a' mellyeket mostantól fogvást szeretett alattvalóinknak megígérünk: —

„1)ször, bizonyossá tessük őket a' személyes és polgári szabadság felől.

„2)szor, a' tulajdonnak megsérthetetlennek és szentnek kell lenni. A' nemzeti jószágoknak eladattatása megváltozhatatlan.

„3)szor, az adófizetéseknek, a' törvények által meghatározottatott módok szerént kell dekretáltatni.

„4)szer, a' közönséges adósságnak kezesség alá kell vétettetni.

„5)ször, a' penzióknak, rángoknak, és

katonai tisztességeknek, valamint a régi és új nemességnek, meg kell tartatni.

„6)szor, minden Nápolyi polgár előtt nyitva kell minden katona és polgári hivataloknak állani.

„7)szor, egy személy sem üldöztethetik és nem nyughatatlankodtatik semmi környülállások nözött, a' mi Nápolyi thronusra való visszatérésünk előtt kinyilatkozott vélekedéséért és politikai magaviseletéért. Melyhezképpeszt tökéletes és telyes botsánatot hirdetünk, minden magyarázat vagy kivétel nélkül.

„Költ *Messinában* Május 20-dikán 1815-ben.

A' *Majlándi* Kurirban irattatik, hogy ott és a' környékeken minden nap takarodnak által az *Austriai* Regimentek *Piemont* felé. Már 40-re telt az *Olasz* országba ezen czélra megérkezett Regimentek' száma, mellyek mind telyes számmal vannak, 's némelyikben 6000 emberek is találhatnak. Még 36 Regimentek vannak útban arrafelé, 's a' *F. M. L. Bianchi* armádájának is vissza tér egy része Nápolyból *Piemont* felé. Azt erőssítik, hogy csak egy *Austriai* osztály marad hátra Nápolyban. Ennek a' *Piemontban* összegyűlő armádának bal szárnyát *Gen. Gróf Bubna* vezérli.

Frantzia Ország.

A' *Pairek* neveit illető Dekretomban, melly Jun. 2-dikán adatott-ki, 's ezen kamarában közönségesen felolvastatott, azokon kívül, kiket a' közelebb költ Magyar Kurirban közlöttünk, a' következők is megneveztetnek, úgy mint: *Bonaparte Lajos*, *Princez Eugenius*, a' *Pármái* Hertzeg, az *Albuferai* Hertzeg (*Marschal Suchet*),

Belliard, *Gr. Caffarelli*, *Cardinalis Cambaceres*, *Gen. Exceelmans*, *Gen. Vandamme*.

A' voksok' laistromát az új Constitutio eránt így adta-ki a' *Párisi* Monitör:

	Elfogadták.	Nemfogadták-el.
A' departamentekben:	1,383,357	4027
A' szárazon lévő armádánál	222,100	320
A' tengeri armádánál	22,000	275
Summa	1,527,457	4622

A' *Vendei* insurgensek *Auraiba* is be nyomúltak, 's a' 3 színű zászlókat letépték *Bellina*, *Sturpicky*, és *Roul* nevű Svadronkomándások, kik a' *Párisi* újságok szerint *Napoléonnal* *Elba* szigetén voltak, Obersterekké neveztettek. — Az elbotsátatva volt *Frantzia* tengeri katonaság össze hivattatik, és négy Regimentek formálatnak belőlle.

Marsiliában az *Anti-Bonapartisták* keményen viselik magokat. A' *Helvétziai* levelek szerint nyilvánságosan felkeltek *Bonaparte* ellen az azon városbéli testörző seregek.

A' tudósítások, melly a' *Frantzia* hátszélekről érkeztek, abban mind meg egygyeznek, hogy a' *Frantzia* seregek nagy mozgásban voltak, és hogy az ellenségeskedéseknek elkezdődéseket minden nap várni lehetett.

Hasonlóképpen szollanak a' *Belgiumi* legújabb tudósítások. Ezek szerint ott is legnagyobb mozgásban voltak a' seregek a' *Frantzia* szélek felé, 's az ellenségeskedéseknek elkezdődéseket órárólóra várták. A' *Belgiumi* Király *Junius*' 6-dikán *Mastriichtban* a' vár' erősségeinek megvizsgálásában foglalatoskodott.

Junius' 21-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 446 3/4 forintot Váltótadulában. Egy Császári aranyért 20 forintot 22 krt.